

Sygn. akt IV U 156/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Kazimierz Kostrzewa

Protokolant: protokolant sądowy Marta Bartusiak

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania A. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 12 grudnia 2013 roku nr (...)

w sprawie A. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującej A. C. emeryturę od dnia 01 listopada 2013 roku.

Sygn. akt IVU 156/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 3 czerwca 2014 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 12 grudnia 2013 r. odmówił A. C. przyznania prawa do emerytury. W uzasadnieniu swej decyzji organ rentowy wskazał, iż odwołująca nie spełnia przesłanek przyznania świadczenia emerytalnego określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2004 r. Nr 39 poz. 353 z póź. zm.), bowiem nie udokumentowała 20-letniego okresu zatrudnienia, a tylko 19 lat, 9 miesięcy i 5 dni. Organ rentowy nie uznał okresu pracy w gospodarstwie rolnym położonym w miejscowości Ł. należącym do jej wujka C. G. w okresie od 17.09.1973 r. do 19.02.1977 r., ponieważ z dokumentacji nie wynika aby pozostawała z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Organ rentowy nie kwestionował pozostałych warunków.

A. C. w odwołaniu od tej decyzji domagała się jej zmiany i przyznania emerytury, ponieważ pracowała w gospodarstwie rolnym wujka po ukończeniu 16 roku życia w wymiarze przekraczającym 4 godziny dziennie i wniosła o uzupełnienie jej wymaganego ogólnego stażu pracy okresem pracy w gospodarstwie wujka. Na rozprawie w dniu 03.06.2014 r. sprecyzowała, że domaga się doliczenia okresu od 16.09.1973 r. do 19.02.1977 r.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołania wniósł o jego oddalenie z przyczyn podanych w uzasadnieniach.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. C. urodzona w dniu (...)r. legitymuje się udowodnionymi łącznie 19 latami, 9 miesiącami i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym okresem ponad 15 lat pracy w charakterze pielęgniarki w (...)w T.. W dniu 12.11.2013 r. odwołująca wystąpiła z wnioskiem o emeryturę. Wniosła o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

(okoliczności bezsporne)

C. G. wujek odwołującej posiadał w latach 1965-1982 gospodarstwo rolne o łącznej powierzchni 1,79 ha położone w miejscowości Ł. nr (...). C. G. mieszkał wraz z żoną, ich córką E. i synem W.. C. G. pracował na kolei w K.. Hodował 2 krowy, 2-3 świnie. Odwołująca od urodzenia do 19.02.1977 r. była zameldowana wraz z rodzicami w tej samej miejscowości nr (...). W G. chodziła do szkoły średniej – Liceum Ogólnokształcącego 4-letniego tj. od 01.09.1972 r. do 05.06.1976 r. Ł. jest oddalona od G. o ok. 18 km. Odwołująca w trakcie nauki tj. od 17.09.1973 r. do 19.02.1977 r. mieszkała w gospodarstwie rodziców i pracowała w gospodarstwie rolnym wujka. Odwołująca jechała rano do szkoły na 8.00, lekcje kończyła o 15.00. Do szkoły jeździła autobusem. Odwołująca codziennie uczyła się po 1 – 2 godziny.

Odwołująca pomagała w pracach polowych czy w zabudowaniach gospodarczych i domowych, natomiast w okresie letnich prac polowych tj. od połowy lipca do końca sierpnia pracowała po co najmniej 4 godziny dziennie przy sianokosach i następnie przy żniwach, jej praca miała charakter sezonowy tj. od 15.07.1974 r. do 31.08.1974 r., od 15.07.1975 r. do 31.08.1975 r., od 15.07.1976 r. do 31.08.1976 r.

(dowód: zaświadczenie z ewidencji gruntów – ar,

zaświadczenie UG w B. z dnia 26.11.2013 r. – ar,

zaświadczenie ZS w G. z dnia 06.05.2014 r. –k. 19 as,

zeznania świadka E. K. –k. 12v as,

zeznania świadka A. S. –k. 13 as,

zeznania A. C. –k. 21-22 as).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów oraz zeznania świadków E. K. i A. S. oraz słuchanej w charakterze strony A. C..

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków E. K. i A. S. w całości. Ich zeznania są szczerze, logiczne i pozwalają ustalić fakt wykonywania przez odwołującą w spornym okresie codziennej pracy w gospodarstwie C. G. z tym, że w okresie wakacji w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie. Świadkowie wyraźnie wskazywali te okoliczności, które pamiętali oraz okoliczności których nie potrafili odtworzyć co jest w pełni zrozumiałe z uwagi na upływ czasu i wiek świadków.

Zeznania odwołującej również Sąd w całości przyjął za podstawę dokonanych ustaleń faktycznych albowiem były wiarygodne, logiczne i korespondowały z zeznaniami świadków oraz dowodów z dokumentów.

Sąd w całości podzielił wnioski i tezy wypływające z dokumentów. Ich autentyczność i wiarygodność nie był kwestionowana przez strony. Brak więc jakichkolwiek podstaw, które należało by uwzględnić, nawet z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego znaczenia dowodowego.

Sąd rozważył, co następuje:

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie czy A. C. przysługuje prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei art. 32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.). Z §1 Rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. § 3. Za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. §4 pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z ust. 3 §4 do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, o których mowa w ust. 1, zalicza się także okresy pracy górniczej w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin, a także okresy pracy lub służby, o których mowa w § 5-10.

Istotą sporu, a zarazem przedmiotem niniejszego postępowania było rozstrzygnięcie, czy dopuszczalne jest doliczenie, w zakresie brakującym do okresu wymaganego tj. 20 lat - okresu pracy A. C. w gospodarstwie rolnym C. G. okresu od 16.09.1973 r. do 19.02.1977 r. i tym samym przyznanie jej emerytury.

Stosownie do treści art. 10 ust. 1 pkt. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również okresy przypadającej przed dniem 01 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia traktując je z zastrzeżeniem art. 56 jako okresy składkowe jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

W myśl art. 6 pkt. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25 z późn. zm.) przez domownika rozumie się osobę bliską rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem

we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w jego bliskim sąsiedztwie, stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 19.12.2000 r. II UKN 155/00 (publ. OSNP 2002/16/394) przy ustaleniu prawa do emerytury uwzględnia się okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, świadczonej przed dniem 1 stycznia 1983 r. w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy, także w czasie wakacji szkolnych (art. 10 ust. 3 w związku z art. 6 ust. 2 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.) (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 1997 r., II UKN 96/96 OSNAPiUS 1997 nr 23, poz. 473; z dnia 7 listopada 1997 r., II UKN 318/97, OSNAPiUS 1998 nr 16, poz. 491; z dnia 13 listopada 1998 r., II UKN 299/98, OSNAPiUS 1999 nr 24, poz. 799; z dnia 9 listopada 1999 r., II UKN 190/99, OSNAPiUS 2001 nr 4, poz. 122, czy wyrok z dnia 10 maja 2000, II UKN 535/99, nie publikowany).

Doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dzieci jako członków rodziny rolnika, nie stanowi stałej pracy w gospodarstwie rolnym zaliczanej do stażu ubezpieczeniowego. (...) Do stażu emerytalnego uwzględnia się nie okresy jakiegokolwiek pracy, a jedynie stałą pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym, w którym osoba zainteresowana zamieszkuje lub ma możliwość codziennego wykonywania prac związanych z prowadzoną działalnością rolniczą. (...). (por. wyrok SN z dnia 2000.05.10 II UKN 535/99 OSNP 2001/21/650).

Odwołująca w okresie od 17.09.1973 r. do 19.02.1977 r. mieszkała w gospodarstwie rodziców i pracowała w gospodarstwie rolnym wujka. Odwołująca jechała rano do szkoły na 8.00, lekcje kończyła o 15.00. Do szkoły jeździła autobusem. Odwołująca codziennie uczyła się po 1 – 2 godziny. Sąd uznał, że odwołująca w trakcie roku szkolnego, kiedy uczyła się w Liceum Ogólnokształcącym w G. jedynie pomagała w pracach polowych czy w zabudowaniach gospodarczych i domowych w gospodarstwie wujka C. G., natomiast w okresie letnich prac polowych tj. od połowy lipca do końca sierpnia pracowała po co najmniej 4 godziny dziennie przy sianokosach i następnie przy żniwach, jej praca miała charakter sezonowy tj. od 15.07.1974 r. do 31.08.1974 r., od 15.07.1975 r. do 31.08.1975 r., od 15.07.1976 r. do 31.08.1976 r. i w tym zakresie podlegała doliczeniu w zakresie niezbędnym do osiągnięcia przez odwołującą 20-letniego okresu składkowego, nieskładkowego i uzupełniającego. Przepis art. 10 ust. 1 pkt. 1 pozwala zaliczyć jedynie brakującą część w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu, zatem należało odwołującej zaliczyć 2 miesiące i 18 dni do przyznania emerytury.

Bezspornym w sprawie było, że odwołująca spełniała wszystkie pozostałe przesłanki przyznania prawa do świadczenia emerytalnego, ponieważ w dniu (...)r. ukończyła 55 lat, legitymuje się ponad 15 latami pracy w charakterze pielęgniarstwa w (...) w T. oraz po doliczeniu jej okresu pracy w gospodarstwie rolnym C. G. wykonywanej sezonowo w okresie od 15.07.1974 r. do 31.08.1974 r., od 15.07.1975 r. do 31.08.1975 r., od 15.07.1976 r. do 31.08.1976 r. legitymuje się 20-letnim okresem składkowym, nieskładkowym i uzupełniającym. W dniu 12.11.2013 r. odwołująca wystąpiła z wnioskiem o emeryturę, a skoro tak to Sąd uwzględnił odwołanie na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 kpc i powołanych przepisów prawa materialnego i przyznał odwołującej prawo do emerytury od dnia 01.11.2013 r. tj. od daty zgłoszenia wniosku.

Sąd wobec tych okoliczności na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 kpc, orzekł, jak w sentencji wyroku.